

Karlstad Kommun
karlstadskommun@karlstad.se

Christine Holmberg
christine.holmberg@karlstad.se

Beslut

2017-04-27
Dnr 40-2016:202

Beslut

efter kvalitetsgranskning av yrkesprogrammens
ändamålsenlighet i Tingvallagymnasiet
Karlstad kommun

Inledning

Skolinspektionen genomför en kvalitetsgranskning av yrkesprogrammets ändamålsenlighet under våren 2017. Det övergripande syftet med granskningen är att bedöma hur skolorna skapar helhet och sammanhang i utbildningen för eleverna på yrkesprogrammen utifrån de kunskaper som uttrycks i examensmålen. Granskningen fokuserar på lärares samverkan och på hur rektor bedriver sitt pedagogiska ledarskap för att skapa en sammanhållen utbildning för eleverna.

Granskningens två huvudfrågor är:

- Samverkar lärarna för att skapa balans mellan teori och praktik så att eleverna får den helhet och det sammanhang som behövs för att utveckla de kunskaper som uttrycks i examensmålen?
- Skapar rektor förutsättningar för samverkan mellan lärare på yrkesprogrammen, och mellan utbildningens olika delar, så att eleverna får den helhet och det sammanhang som behövs för att utveckla de kunskaper som uttrycks i examensmålen?

Granskningen omfattar 36 kommunala och fristående gymnasieskolor. På varje gymnasieskola har ett av följande program granskats:

- Barn- och fritidsprogrammet
- Bygg- och anläggningsprogrammet
- Vård- och omsorgsprogrammet

Granskningen av Karlstad kommun och Tingvallagymnasiet ingår i detta projekt. Tingvallagymnasiet besöktes den 28-29 mars 2017. Ansvariga inspektörer har varit utredarna Ann-Sofie Svensson och Ulf Pantzare.

På Tingvallagymnasiet har Skolinspektionen granskat vård- och omsorgsprogrammet.

I samband med besöket genomfördes intervjuer med rektorer, lärare, elever och APL-handledare (APL = arbetsplatsförlagt lärande). För att kunna bedöma rektors och lärares arbete med skapa helhet och sammanhang i utbildningen för eleverna på utvalt yrkesprogram har Skolinspektionen även begärt in ett antal dokument, bland annat dokument som visar på lärares samverkan och på vilket sätt den arbetsplatsförlagda delen av utbildningen bidrar till helhet och sammanhang i elevernas lärande.

2017-04-27

2 (13)

Dnr 40-2016:202

I detta beslut redovisar Skolinspektionen iakttagelser, analyser och bedömningar. Beslutet ger också en beskrivning av de utvecklingsområden som framstått som mest centrala att prioritera i det lokala kvalitetsarbetet.

När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. För de huvudmän och skolenheter som ingått i granskningen ger rapporten en referensram och en möjlighet till jämförelse med förhållanden hos andra gymnasieskolor. Det enskilda beslutet kan därmed sättas in i ett större sammanhang.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionen bedömer att Tingvallagymnasiet på många sätt arbetar för att eleverna på vård- och omsorgsprogrammet ska få helhet och sammanhang i sin utbildning, men att det finns områden som behöver utvecklas.

Det framgår av granskningen att lärarna är väl insatta i examensmålen och planerar sin undervisning utifrån dessa.

Lärare i yrkesämnena och gymnasiegemensamma ämnen genomför ämnesövergripande samarbeten. Den skolförlagda delen av utbildningen kopplas också på många sätt samman med det arbetsplatsförlagda lärandet. Exempelvis så får eleverna med sig uppgifter ut på APL och så diskuteras elevernas upplevelser gemensamt när de återkommer till skolan.

Rektor skapar till stor del förutsättningar för samverkan mellan utbildningens olika delar. Det finns exempelvis goda förutsättningar att synliggöra skillnader i kunskapssyn mellan arbetsplats och skola, samt att säkerställa att APL-handledarna har nödvändiga kunskaper. De organisatoriska lösningarna kring exempelvis arbetslagsindelning och fördelningen av planeringstid tillåts dock försämrade möjligheten att skapa helhet och sammanhang i utbildningen för eleverna.

Merparten av lärarna samverkar för att skapa balans mellan teori och praktik. Vid skolan läggs dock en för stor förväntan vid lärarnas egen erfarenhet för utveckling, något som rektorn mer aktivt behöver stödja

Identifierade utvecklingsområden

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande område:

- Rektorn behöver i högre grad uppmuntra och prioritera utvecklingsarbete mellan yrkeslärare och lärare i gymnasiegemensamma ämnen
- Rektorn behöver i högre grad se till att de organisatoriska förutsättningarna underlättar för lärarna att samverka

2017-04-27

3 (13)

Dnr 40-2016:202

Beskrivning av huvudman och besökta skolenhet

Vid Tingvallagymnasiet i Karlstad finns ekonomiprogrammet, handels- och administrationsprogrammet, hotell- och turismprogrammet, restaurang- och livsmedelsprogrammet, gymnasiesärskola samt vuxenutbildning. Med gymnasiesärskolan inräknad går ca 700 elever på ungdomsgymnasiet och ca 1250 elever på vuxenutbildningen. På vård- och omsorgsprogrammet går 79 elever.

Rektor har till sitt stöd fyra biträdande rektorer. Biträdande rektor med ansvar för vård- och omsorgsprogrammet ansvarar även för ekonomiprogrammets juridikinriktning, hotell- och turismprogrammet samt restaurang- och livsmedelsprogrammet.

Fem av lärarna som undervisar på vård- och omsorgsprogrammet är organiserade i ett programarbetslag. Av dessa är tre yrkeslärare. Övriga undervisande lärare på programmet ingår i andra programarbetslag. Vid skolan finns även en särskild APL-samordnare.

Tingvallagymnasiet ingår i föreningen Vård- och omsorgscollege. Enligt föreningens hemsida är Vård- och omsorgscollege en certifierad samverkan mellan arbetsgivare, fackliga organisationer och utbildningar med målet att skapa attraktiva och moderna verksamheter med hög kvalitet. Samverkan finns på lokal och regional nivå, och utgår från tio särskilda kvalitetskriterier som är fastställda på nationell nivå.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redogör Skolinspektionen mer utförligt för sina bedömningar kring frågeställningarna.

- 1. Samverkar lärarna för att skapa balans mellan teori och praktik så att eleverna får den helhet och det sammanhang som behövs för att utveckla de kunskaper som uttrycks i examensmålen?**

Enligt 16 kap. 6 § skollagen (2010:800) ska det för varje nationellt program finnas examensmål som innehåller mål för programmet. Av förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 117 f.) framkommer att examensmålen ska ligga till grund för planeringen av utbildningen och undervisningen från elevens första dag på programmet. Det framkommer också att examensmålen ska styra utbildningen och gymnasiearbetets utformning och innehåll. Av 1 § förordning (2010:14) om examensmål för gymnasieskolans nationella program framgår bland annat att examensmålen gäller utöver de gemensamma kunskapsmål för gymnasieskolans nationella program som anges i läroplanen för gymnasieskolan.

2017-04-27

4 (13)

Dnr 40-2016:202

Läroplanen för gymnasieskolan (Lgy 11) föreskriver i kapitel 2.1 bland annat att läraren ska:

- i undervisningen skapa en balans mellan teoretiska och praktiska kunskaper som främjar elevernas lärande,
- samverka med andra lärare i arbetet med att nå utbildningsmålen,
- organisera och genomföra arbetet så att eleven får möjlighet att arbeta ämnesövergripande.

1.1 Ger samarbetet mellan lärare i yrkesämnena och gymnasiegemensamma ämnen eleverna möjlighet till en upplevelse av helhet och sammanhang i sin utbildning?

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att samarbetet mellan lärare i yrkesämnena och gymnasiegemensamma ämnen huvudsakligen fungerar väl.

Av granskningen framkommer att lärarna är väl insatta i examensmålen och planerar sin undervisning utifrån dessa. Av granskningen framkommer vidare att det finns goda exempel på ämnesövergripande samarbeten mellan lärare i gymnasiegemensamma ämnen och lärare i yrkesämnena. Slutligen framkommer också av granskningen att infärgning, det vill säga att låta ämnena samspela med varandra inom ramen för undervisningen, förekommer både i de gymnasiegemensamma ämnena och i yrkesämnena, även om detta kan vidareutvecklas främst inom de gymnasiegemensamma ämnena.

Undervisningen planeras och genomförs med utgångspunkt i examensmålen

Undervisande lärare berättar att det är naturligt att arbeta mot examensmålen på vård- och omsorgsprogrammet då det är många viktiga förmågor som återkommer i olika ämnen. Undervisande lärare berättar vidare att de arbetar med förmågan att kommunicera exempelvis i svenska, svenska som andraspråk och engelska. Ska eleverna utveckla en helhetssyn på människan så behöver de läsa religion enligt lärarna. I samhällskunskap är ett centralt tema att låta eleverna utveckla ett analytiskt och vetenskapligt förhållningssätt enligt dessa. Analys och kreativitet är även centralt i matematiken. I idrott ingår att utveckla en helhetssyn på människan och förståelse av livsstilens betydelse för hälsan enligt lärarna. Oavsett ämne så uppger lärarna att de så långt som möjligt försöker ge eleverna möjlighet att utveckla sin muntliga och skriftliga förmåga vid examinationer.

2017-04-27

5 (13)

Dnr 40-2016:202

Examensmålen uppger lärarna presenteras för eleverna innan de påbörjar utbildningen, vid varje läsårsstart samt i anslutning till gymnasiearbetet. Under utbildningen handlar det i övrigt mycket om att konkretisera examensmålen i handling och översätta dessa till respektive ämne. Det kan enligt lärarna handla om sådana konkreta saker som att direkt markera mot ett oönskat språkbruk, vilket enligt dessa är direkt avgörande för om eleverna ska kunna arbeta inom vårddyrket. Diskussioner om examensmålen kommer naturligt upp inom programarbetslaget, vid medarbetarsamtal med rektorn, vid bedömning av eleverna, samt i de fall det blir problem vid APL enligt lärarna. Rektor och biträdande rektor uppger att diskussion om examensmålen är ständigt återkommande.

Eleverna bekräftar vid intervju att lärarna gått igenom examensmålen vid några tillfällen. Eleverna berättar att de har olika bild av i vilken mån de gymnasiegemensamma ämnena är nödvändiga för deras utbildning. De flesta elever uppger dock att de har en positiv inställning till ämnena. De berättar att de tycker att den matematik de läser är bra men lite för omfattande för det yrke de studerar mot. Samma sak med svenskan där några av eleverna ifrågasätter varför de ska läsa skönlitteratur. Idrott och hälsa säger eleverna är bra att ha då de räknar med att kommande yrken kommer att vara förhållandevis fysiska. Eleverna berättar vidare att de hälsomässiga effekterna av stillasittande är sådant de själva kommer att arbeta med i sitt yrke. Historien säger eleverna att de är mer osäkra över, även om lärarna uppgett att det är bra att känna till vad som hänt i världen. Undervisande lärare beskriver att eleverna generellt är intresserade av de gymnasiegemensamma ämnena. Undervisande lärare säger att en nyckel är just att utgå från examensmålen.

Samarbete mellan yrkeslärare och lärare i gymnasiegemensamma ämnen förekommer

Inför granskningsbesöket har Skolinspektionen fått ett antal exempel på ämnesövergripande temaarbeten. Intervjuade lärare och elever bekräftar att dessa används. Exempel är ett arbete om "Liv och hälsa i olika kulturer" som är ett samarbete mellan Religionskunskap 1 och Etik och människans livsvillkor. Ett annat exempel som nämns är "Välkommen till Sverige" som är ett samarbete mellan Svenska 1 och Historia 1a1. Ytterligare ett exempel är att eleverna ska författa en vårdartikel, vilket är ett samarbete mellan Naturkunskap 1a1 och Hälsovetenskap. Lärare och elever beskriver att det finns ännu fler exempel på ämnesövergripande arbeten som enbart involverar yrkesämnen, vilket även bekräftas av skriftligt underlag som Skolinspektionen tagit del av.

Det finns konkreta exempel på ämnesintegrering, till exempel i form av så kallad infärgning

Intervjuade yrkeslärare uppger att de färgar in "hela tiden", framför allt utifrån övriga yrkesämnen. De fångar ofta spontant upp sådana möjligheter som ges, med fördel i de

2017-04-27

6 (13)

Dnr 40-2016:202

fall de känner till vad som avhandlas inom de andra ämnena. Lärare i gymnasiegemensamma ämnen beskriver dock att det varierar i vilken mån de färgar in från yrkesämnen. I exempelvis idrotten beskriver de att undervisningen "hela tiden" vinklas mot programmet, att det även fungerar bra i matematiken, medan de inte gör detta exempelvis i svenska som andraspråk. Eleverna bekräftar vid intervju att de inom idrotten fått träna på lyft och förflyttningar. De minns även att de jobbat med beräkningar av doseringar, men att det skett inom något av vårdämnena.

Kollegialt lärande mellan yrkeslärare och lärare i gymnasiegemensamma ämnen förekommer

Lärarna berättar vid intervju att de inte besöker andra lärares lektioner i andra fall än när de har ämnesövergripande teman. Det är inte prioriterat vid skolan enligt lärarna. Dock förekommer andra aktiviteter för att synliggöra vad olika lärare gör. Exempel som lärarna berättar om är att programarbetslaget har en gemensam white board där lärarna beskriver vad som sker inom respektive ämne, i syfte att exempelvis underlätta infärgning.

1.2 Ges eleverna möjlighet till helhet och sammanhang i sin utbildning genom att APL och den skolförlagda utbildningen ömsesidigt bidrar till att utveckla de kunskaper som framgår av examensmålen?

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att eleverna ges möjlighet till helhet och sammanhang genom att den skolförlagda utbildningen på många sätt kopplas samman med det arbetsplatsförlagda lärandet.

Granskningen visar att organiseringen av APL ger eleverna möjlighet till helhet och sammanhang i sin utbildning genom att kurser och ingående kursmoment läggs ut på APL baserat på vilka förmågor som ska utvecklas enligt examensmålen, efter en diskussion på skolan. Det framgår vidare att skolan samverkar med arbetsplatserna vad gäller planering, genomförande och uppföljning av elevernas utbildning och lärande under APL både skriftligt och muntligt. Skolan knyter också samman elevernas APL med den skolförlagda delen av utbildningen på olika sätt. Exempelvis används loggböcker med dagliga anteckningar kring elevernas APL som grund för gemensam reflektion när eleverna återkommer till skolan. Slutligen framkommer att yrkesverksam personal bland annat besöker eleverna i undervisningen i syfte att berätta om hur det är att arbeta inom olika aktuella yrken.

2017-04-27

7 (13)

Dnr 40-2016:202

Vilka kurser/moment som läggs ut på APL bestäms med utgångspunkt i de kunskaper som eleverna ska utveckla enligt examensmålen

Rektor och biträdande rektor, samt intervjuade yrkeslärare beskriver att de kurser som läggs ut på APL väljs ut i dialog med berörda yrkeslärare, samt Vård- och omsorgscolle. Planeringen av vilka förmågor som ska utvecklas utgår från examensmålen och respektive ämnes kunskapskrav. Rektor och biträdande rektor, samt intervjuade yrkeslärare beskriver att APL organiseras så att eleverna ska få testa så många verksamheter som möjligt och bli anställningsbara. Intervjuade yrkeslärare beskriver exempelvis att skolan lagt ut mer tid i form av APL än vad som krävs enligt styrdokumentet för att eleverna bland annat ska få utveckla sin förmåga att kommunicera med respekt för individen på ett yrkesmässigt sätt.

Rektor och biträdande rektor uppger att frågan om att lägga ut gymnasiegemensamma ämnen i APL varit uppe till diskussion, men att de beslutat att inte göra det. Rektor och biträdande rektor, samt lärare i gymnasiegemensamma ämnen berättar att eleverna trots detta fått med sig uppgifter i matematik och idrott som de ska arbeta med under sin APL och sen redovisa i skolan.

Lärare och handledare samverkar kring planering, genomförande och uppföljning av APL

Inför granskningsbesöket har huvudmannen Karlstad kommun sänt in ett underlag till Skolinspektionen som bland annat omfattar en "Handbok för APL inom vård- och omsorgsprogrammet i Värmland – för dig som är handledare". Av detta underlag framgår exempelvis vad APL är, vilken roll handledaren, eleven och läraren har samt beskrivning av hur eleven bedöms i samband med APL.

Intervjuade handledare och APL-samordnaren bekräftar att detta material används. Handledarna och yrkeslärarna beskriver att det finns en dialog inför APL-perioderna om exempelvis vad APL är och vilken roll handledarna ska ha. De uppger att en viktig dialog sker vid halvtidsavstämningen när lärarna besöker arbetsplatsen för treparts-samtal mellan elev, lärare och handledare. Då kan de resonera om hur APL-platsen motsvarar just den aktuella elevens behov och förutsättningar. Intervjuade handledare uppger att det fungerar bra att överföra information om hur det gått för eleven till ansvarig lärare.

Lärarna knyter i sin undervisning samman den skolförlagda delen av undervisningen med APL och följer upp vad eleverna lärt sig under sin APL

Intervjuade yrkeslärare uppger att de alltid lägger skolförlagd tid i kursen både före och efter genomförd APL för att garantera att eleverna har en teoretisk grund för de uppgifter de ska genomföra och sedan följa upp lärandet när eleverna återkommer till skolan. Ett sätt att fånga upp elevernas lärande i samband med APL är de så kallade loggböckerna som eleverna har för att föra anteckningar i under APL. Inför APL lägger

2017-04-27

8 (13)

Dnr 40-2016:202

yrkeslärarna in instruktioner i loggböckerna. Instruktionerna anger att eleven dagligen ska beskriva exempelvis arbetsuppgifter, utrustning, handledarens roll samt utvärdera och analysera hur det egna agerandet skulle kunna utvecklas. Av insänt material framgår att handledarna även har tillgång till ett kursspecifikt stödmaterial som handledarna förväntas använda inför och i samband med trepartssamtalet. Materialet har fokus på övergripande förmågor som initiativförmåga och förmåga att samarbeta, men innehåller även mer specifika exempel på vad förmågorna kan innebära, vilket är tänkt som ett stöd för handledarens dialog med läraren och eleven.

Intervjuade handledare och yrkeslärare uppger att läraren besöker arbetsplatsen ett par gånger under APL-perioden. Lärarna uppger att de på detta sätt, tillsammans med den rapportering som de får i samtal med handledare och egna observationer på arbetsplatsen, får en god bild av elevens lärande.

Intervjuade yrkeslärare uppger att de alltid diskuterar elevernas upplevelser på APL gemensamt när de kommer tillbaka till skolan. Detta sker bland annat utifrån reflektionsfrågor som eleverna fått med sig.

Företrädare för arbetslivet medverkar i den skolförlagda delen av undervisningen

Rektor och biträdande rektor, handledare och elever berättar att eleverna gör studiebesök, exempelvis inom landstingets verksamheter, och att de besöker utbildningsmässor. De uppger även att företrädare för arbetslivet besöker skolan i samband med rekrytering av sommarpersonal och för att informera om hur det är att jobba inom olika yrken som kan vara aktuella för eleverna på utbildningen.

2. Skapar rektor förutsättningar för samverkan mellan lärare på yrkesprogrammen och mellan utbildningens olika delar så att eleverna får den helhet och det sammanhang som behövs för att utveckla de kunskaper som uttrycks i examensmålen?

Enligt 2 kap. 9 § skollagen (2010:800) ska det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ansvarar för att planera, följa upp, utvärdera och utveckla utbildningen i förhållande till de nationella målen. I 2 kap. 10 § skollagen framgår att rektor beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov. Av förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 648) framkommer att [rektors] besluten kan röra exempelvis personalens ansvarsområden, schemaläggning eller barnens och elevernas fördelning på klasser eller grupper.

2017-04-27

9 (13)

Dnr 40-2016:202

Av läroplanen för gymnasieskolan (Lgy 11) framgår att rektor som pedagogisk ledare för skolan och som chef för lärarna och övrig personal i skolan har ansvar för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar bland annat för att:

- samverkan mellan lärare i olika kurser kommer till stånd så att eleverna får ett sammanhang i sina studier,
- skolans arbete med kunskapsområden, där flera ämnen ska bidra och samordnas så att de utgör en helhet för eleven.

2.1 Säkerställer rektor att innehållsliga och kulturella förutsättningar stödjer en sammanhållen utbildning?

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att rektorns arbete med att säkerställa att innehållsliga och kulturella förutsättningar stödjer en sammanhållen utbildning fungerar väl i vissa delar men behöver utvecklas i andra.

Granskningen visar att det finns utrymme i undervisningen att diskutera tänkbara skillnader i synsätt och värderingar mellan arbetsplatser och skola i anslutning till elevernas APL, exempelvis genom diskussioner i klassen efter genomförd APL-period. Skolans rektor säkerställer också att handledarna har kunskap om skolans författningar och om syftet med APL i elevernas utbildning. Detta bland annat genom den handledarutbildning som genomförs, det skriftliga underlag som används och de samtal som förs mellan handledare och ansvariga lärare.

Granskningen visar vidare att rektor inte aktivt stödjer och prioriterar samarbete mellan yrkeslärare och lärare i gymnasiegemensamma ämnen. Detta visar sig exempelvis genom att lärarna inte fått något direkt uppdrag att samarbeta, inga direkta målsättningar kring samarbetet har fastställts samt att inga frågor kring samarbetet ställs från rektorshåll i samband med medarbetarsamtal. Istället förlitar sig rektorn på lärarnas egen erfarenhet för utveckling av samarbetet, vilket enligt Skolinspektionens bedömning inte är tillräckligt.

Eventuella skillnader i synsätt och värderingar mellan arbetsplatser och skola synliggörs och behandlas

Intervjuade elever beskriver att det på vissa arbetsplatser är väldigt stressigt och kravfyllt, men att de alltid diskuterar tillsammans med lärarna om sina upplevelser på arbetsplatserna när de kommer tillbaka från APL. Lärare i gymnasiegemensamma ämnen berättar att de bland annat diskuterar om yrkesjargong i svenskundervisningen efter genomförd APL. Lärare i yrkesämnen berättar att de diskuterar med eleverna om

2017-04-27

10 (13)

Dnr 40-2016:202

exempelvis klädsel och användande av mobiltelefon mot bakgrund av elevernas egna erfarenheter. Intervjuade handledare och lärare ger en samstämmig bild av vad som är viktigt för eleverna att lära sig. Intervjuade handledare ger ett antal exempel på varför eleverna exempelvis behöver läsa idrott och hälsa, historia, religionskunskap och matematik. Intervjuade handledare och lärare uppger att de har insikt i examensmålen.

Rektorn säkerställer att handledarna har kunskap om skolans författningar och om syftet med APL i elevernas utbildning

Intervjuade handledare och APL-samordnaren uppger att de flesta av de intervjuade handledarna har genomgått skolans egen handledarutbildning som omfattar tre dagar. Som beskrivits ovan bekräftar intervjuade handledare att Karlstads kommun har tagit fram en "Handbok för APL inom vård- och omsorgsprogrammet i Värmland – för dig som är handledare", vilken används i APL. De flesta handledare har genomgått skolans egen handledarutbildning som omfattar tre dagar och uppger att de har tillräckliga insikter i syftet med APL och om skolans regelverk för att utföra sitt uppdrag. Intervjuade elever uppger att den APL de deltagit i generellt varit bra och gett god inblick i deras kommande yrkesliv.

Rektor och biträdande rektor uppger att handledarutbildningen utformats i dialog med branschen och att de gör vad de kan för att matcha antalet platser mot de sökande. De har uppfattningen att både offentlig och privat verksamhet är lika angelägna om att uppmuntra sina handledare att delta i utbildningen. Däremot är det lite svårare att få handledare från kranskommunerna att delta i utbildningen. Intervjuade lärare beskriver att de för en ständig dialog med handledarna för att försäkra sig om att de har kunskaper om vad uppdraget innehåller.

Rektorn uppmuntrar och prioriterar inte aktivt samarbete mellan yrkeslärare och lärare i gymnasiegemensamma ämnen

Lärarna beskriver att rektorn och biträdande rektor uppmuntrar och prioriterar olika typer av utvecklingsarbete på skolan. Dock inget som handlar om samarbete mellan yrkeslärare och lärare i gymnasiegemensamma ämnen. Intervjuade lärare uppger exempelvis att de inte arbetar med kollegialt lärande, exempelvis att besöka varandras lektioner i syfte att utveckla den egna undervisningen. Lärarna har inte heller fått något direkt uppdrag att genomföra ämnesövergripande undervisning. I de fall någon samverkan blir av så sker detta efter spontan kontakt mellan de inblandade lärarna enligt dessa. Lärarna inom programarbetslaget för vård- och omsorgsprogrammet uppger att biträdande rektor är insatt i hur de lagt upp undervisningen, vilket exempelvis märks i samband med medarbetarsamtal. Lärarna kan självmant lyfta samarbeten vid exempelvis medarbetarsamtal om de väljer att prioritera detta. Inga frågor har dock ställts på flera år av rektorn eller den biträdande rektor kring samarbete enligt de intervjuade lärare som inte ingår i programarbetslaget. Lärarna uppger att de känner förtroende

2017-04-27

11 (13)

Dnr 40-2016:202

från rektor och biträdande rektor, men att de skulle önska tydligare visioner och mer pedagogisk ledning från ledningen när det gäller hur de gemensamt ska arbeta för helhet och sammanhang i elevernas utbildning.

Rektor och biträdande rektor uppger att de är väl insatta i lärarnas undervisning via exempelvis medarbetarsamtal, lärarnas pedagogiska planeringar, protokoll från arbetslagsmöten, samt att biträdande rektor deltar regelbundet i möten med programarbetslaget. Rektorerna beskriver att de inte har upplevt att de behöver driva på just samarbetet mellan lärarna då lärarna i arbetslaget jobbat länge tillsammans och är självgående. De nöjer sig därför med att rikta förväntan kring den övergripande planeringen och att följa upp detta när läsåret är slut. De känner dock till de befintliga ämnesövergripande samarbeten som finns. Rektor och biträdande rektor beskriver vidare att det på skolan finns ett gemensamt arbete med inspirationsträffar. Dessa träffar är ämnesövergripande och samlar lärare som ingår i olika programarbetslag syftande till att inspirera till samarbete genom att lärarna berättar för varandra om genomförda ämnesövergripande samarbeten.

2.2 Ger organisation och ledarskap förutsättningar för lärare att samverka i syfte att skapa helhet och sammanhang i utbildningen för eleverna?

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att rektorns arbete med att organisera och leda lärarnas arbete fungerar väl i vissa delar men behöver utvecklas i andra.

Granskningen visar att förutsättningarna för samarbete inom programarbetslaget för vård- och omsorgsprogrammet är goda, medan förutsättningarna för samarbete mellan de lärare som ingår i arbetslaget och de som inte gör det behöver utvecklas. Det framgår av utredningen att planeringstid inte förläggs så att lärarna kan samverka. Lärarnas fysiska placering riskerar att förstärka denna uppdelning då de sitter fysiskt uppdelade i programarbetslag. Sammantaget bedömer Skolinspektionen att detta försämrar möjligheterna att skapa helhet och sammanhang i utbildningen för eleverna.

Organiseringen av arbetslag ger inte yrkeslärare och lärare i gymnasiegemensamma ämnen goda förutsättningar att samverka

Intervjuade lärare, rektor och biträdande rektor uppger att lärarna vid skolenheten är organiserade i ett programarbetslag kring vård- och omsorgsprogrammet där fem lärare ingår, varav tre är de yrkeslärare som undervisar på programmet. Övriga undervisande lärare på programmet ingår i andra programarbetslag. Rektor och biträdande rektor har uppfattningen att de lärare som ingår i programarbetslaget eller nyligen gjort detta har ett nära samarbete, medan övriga "satellitlärare" i gymnasiegemensamma ämnen av praktiska skäl inte ingår i samarbeten. Intervjuade lärare uppger att

2017-04-27

12 (13)

Dnr 40-2016:202

de flesta samtal om utveckling och genomförande av utbildningen genomförs i programarbetslaget. De lärare som inte ingår i vård- och omsorgsprogrammet ingår i andra programarbetslag där de samverkar.

Tillgänglig tid för planerad samverkan mellan lärare i yrkesämnena och lärare i gymnasiegemensamma ämnen finns inte

Intervjuade lärare berättar att tid som skulle kunna vara tillgänglig för planering av samverkan ligger utlagd vid ett par tillfällen per vecka. Lärarna disponerar tiden efter egen prioritering, men planeringstiden sammanfaller inte mellan de lärare som ingår i programarbetslaget och de lärare som ingår i andra programarbetslag. Intervjuade lärare uppger exempelvis att de försökt få till ett samarbete mellan yrkesämnena och idrottsämnet men att det inte har gått att genomföra eftersom läraren i Idrott och Hälsa 1 inte ingår i programarbetslaget. Bristen på tid, utanför arbetslagsmötena gör att det inte har funnits några möjligheter att organisera samarbetet. Intervjuade lärare uppger att avsaknaden av tid utanför programarbetslagen utgör det största hindret för samarbete.

Läraren i Svenska som andraspråk 1 exemplifierar med att samtliga elever vid skolan som läser denna kurs ingår i samma grupp. Detta upplever läraren som en stor begränsning för att kunna samplanera med övriga lärare.

Skolans fysiska förutsättningar underlättar inte samverkan mellan yrkesämnena och gymnasiegemensamma ämnen

Intervjuade lärare beskriver att programarbetslagen vid skolan har sina arbetsplatser i anslutning till varandra, utom idrottslärarna som sitter i anslutning till idrottshallen.

Intervjuade lärare beskriver att olika programarbetslag sitter i olika hus. Lärarna möts dock spontant i fikarummet. Spontana samarbeten brukar exempelvis börja där enligt lärarna.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 27 april 2018 redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits eller planerats utifrån de utvecklingsområden som myndigheten identifierat.

Huvudmannen ska dessförinnan, inom två månader från beslutet den 27 juni 2017, inkomma med en uppföljningsbar planering av hur man avser att arbeta för att förbättra de områden som Skolinspektionen identifierat som utvecklingsområden. Denna planering bör innehålla information om tydliga avstämningpunkter under arbetets gång.

Redogörelserna skickas till Skolinspektionen i Umeå per e-post, skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för

2017-04-27

13 (13)

Dnr 40-2016:202

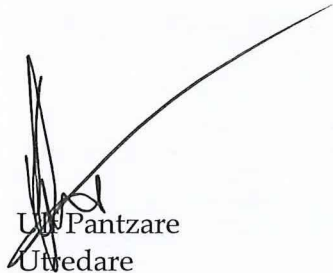
granskningen (dnr 40-2016:202) samt föredragande Ulf Pantzare i de handlingar som sänds in.

I ärendets slutliga handläggning har utredaren Ann-Sofie Svensson och juristen Åsa Lindbäck deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Elisabeth Ahlgren
Enhetschef

Ulf Pantzare
Utredare

Bilagor

Bilaga 1 Författningsstöd